

Одеський національний медичний університет
Кафедра філософії та біоетики

Силабус курсу
МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Обсяг	3 кредити / 90 годин
Семестр, рік навчання	II семестр, 1 рік навчання
Дні, час, місце	Згідно з розкладом в аудиторії кафедри філософії та біоетики. Вул. Пастера, 2
Викладач (-і)	Чуйкова Олена Володимирівна, к. філос. н., доцент, доцент кафедри філософії та біоетики
Контактний телефон	+380675723975
E-mail	olena.chuikova@onmedu.edu.ua mallena0707@ukr.net
Робоче місце	Викладацька кафедри філософії та біоетики. Вул. Пастера, 2
Консультації	<i>Очні консультації:</i> четвер – з 14.00 до 16.00; субота – з 9.00 до 13.00 <i>Онлайн консультації:</i> четвер – з 14.00 до 16.00; субота – з 9.00 до 13.00 <i>Microsoft Teams</i> або через <i>Telegram/Viber</i>

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація з аспірантами здійснюється через очні зустрічі. У разі переходу на дистанційне навчання комунікація з аспірантами буде здійснюватися за допомогою E-mail та програм: Microsoft Teams, Moodle, Telegram та Viber.

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предмет вивчення дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Методика викладання у вищій школі» є сукупність методів та прийомів, а також необхідних професійних компетентностей, якими мають оволодіти майбутні фахівці-викладачі вищої школи задля набуття високого рівня педагогічної майстерності.

Пререквізити і постреквізити курсу (Місце дисципліни в освітній програмі)

Вивчення навчальної дисципліни «Методика викладання у вищій школі» базується на попередніх (забезпечуючих) дисциплінах: «Філософія та методологія науково-медичного пізнання», «Академічна доброчесність і професійна етика наукової діяльності». В той же час вивчення цієї дисципліни забезпечує підготовку аспірантів та здобувачів як педагогів вищої школи, що є

необхідною умовою викладання ними фахових дисциплін стоматологічного профілю.

Мета курсу

Метою викладання навчальної дисципліни «Методика викладання у вищій школі» є формування у аспірантів професійно-педагогічних компетентностей, вдосконалення рівня педагогічної майстерності в напрямку інтеграції наукових знань із фахових дисциплін та вмінь і навичок ефективно використовувати традиційні й інноваційні методи викладання у вищій школі.

Завдання дисципліни:

- формування уявлення про сутність професійно-педагогічної діяльності, її цілісний і творчий характер;
- розвиток організаційних, комунікативних, прогностичних, соціально-перцептивних здібностей, які в комплексі з іншими забезпечують успішне виконання професійних функцій;
- формування вміння педагогічної техніки (уміння саморегуляції, мовного і немовного контакту тощо);
- формування та зміцнення установки на постійне особистісне та професійне самовдосконалення;
- озброєння вміннями творчо використовувати найбільш раціональні методи організаційно-педагогічної та управлінської діяльності;
- поглиблення знань з педагогіки у контексті організації навчання студентів;
- вироблення вміння планувати власну викладацьку діяльність в умовах системи організації навчального процесу;
- розвиток вміння викладати теми предметів за спеціальністю з допомогою адекватних форм і методів навчання у вищій школі;
- забезпечення умов для практичного опанування провідними видами роботи зі студентами;
- допомога в осмисленні значущості педагогіки вищої школи для викладацької діяльності;
- озброєння вміннями використовувати набуті педагогічні знання у повсякденному спілкуванні та організації взаємин з іншими суб'єктами навчально-виховного процесу у виші;
- забезпечення ґрунтовного засвоєння традиційних та інноваційних методів викладання у вищій школі, а також взагалі основ педагогічної науки, теорії виховання та теорії навчання (дидактики).

Очікувані результати

За результатами вивчення дисципліни аспіранти повинні

знати:

- структуру і зміст навчального процесу в закладі вищої освіти;
- основи організації роботи викладачів, кафедри, деканату, адміністрації;
- специфіку науково-педагогічної діяльності викладача вищої школи;

- принципи розробки педагогічних технологій освітньо-виховної взаємодії зі студентами з урахуванням ефективності методів викладання;
- засоби активізації пізнавальної діяльності студентської аудиторії в залежності від обраного метода викладання;
- методи забезпечення ефективного управління навчально-творчою діяльністю студентів, характерні для конкретних форм навчання.
- вимоги до викладача ЗВО.

вміти:

- творчо застосовувати знання і способи діяльності, засвоєні під час викладання навчальних дисциплін;
- планувати, організовувати і аналізувати різноманітні види навчальних і позааудиторних занять;
- використовувати у педагогічній практиці найбільш ефективні методи навчання, виховання і розвитку студентів;
- організовувати і проводити науково-методичну роботу;
- розробляти ефективну дидактичну систему організації навчально-виховного процесу;
- використовувати сучасні педагогічні технології організації освітньо-виховного процесу;
- використовувати засоби активізації навчально-творчої діяльності студентської аудиторії та інноваційні методи навчання;
- апробувати інноваційні прийоми, методи та засоби навчання і виховання, що застосовуються в системі педагогічного процесу, зокрема під час викладання дисциплін професійної підготовки (стоматологічного профілю);
- вирішувати фахові завдання шляхом застосування нових форм і методів організації та управління освітнім процесом та організації соціального середовища.

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Курс викладається у формах лекцій (10 год.) та семінарських занять (34 год.), а також – через організацію самостійної роботи аспірантів (46 год.); всього – 90 год. (3 кредити).

Вивчення дисципліни реалізується на основі таких методів навчання:

- за домінуючими засобами навчання: вербальні, наочні;
- складання графічних схем;
- розв'язання творчих завдань;
- тестування;
- групові дискусії з проблемних ситуацій;
- виконання письмових завдань;
- індивідуально-контрольна співбесіда;
- рольові (ділові) ігри;
- ситуаційні завдання («кейс-метод»);

- метод навчання «мозковий штурм», який спонукає слухачів проявити творчий підхід і знайти альтернативні методи вирішення запропонованих завдань шляхом вільного вираження думок.

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Загальні основи педагогіки вищої школи. Сучасні методологічні аспекти педагогіки вищої школи.

Тема 2. Дидактика вищої школи. Мета, завдання та зміст вищої освіти в Україні.

Тема 3. Місце методів навчання у структурі процесу навчання. Поняття, характеристика, класифікації методів навчання.

Тема 4. Багатомірність методів навчання. Оптимальний вибір методів навчання в процесі викладання.

Тема 5. Вибір та впровадження методів навчання за традиційними класифікаціями.

Тема 6. Вибір та впровадження інтерактивних методів навчання.

Тема 7. Вибір та впровадження конкурентного навчання та нетрадиційних методів навчання.

Тема 8. Умови вибору та характеристика методів за кристалічною решіткою багатомірності методів навчання. Структурування змісту навчальної дисципліни та способи його викладання.

Перелік рекомендованої літератури:

а) основна:

1. Анєнкова І. П. Педагогіка. Навчальний посібник / І. П. Анєнкова, М. А. Байдан, О. А. Горчакова, В. М. Русол. – Львів : Новий світ-2000, 2018. – 567 с.
2. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи : підручник / С. С. Вітвицька. – Київ : ЦНЛ, 2018. – 384 с.
3. Зайченко І. В. Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи : підручник / І. В. Зайченко, В. М. Теслюк, А. А. Каленський / За ред. проф. І. В. Зайченка. – Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. – 484 с.
4. Закон України «Про освіту»: чинне законодавство станом на 01 лютого 2018 року : офіц. текст. – Київ : АЛЕРТА, 2018. – 120с.
5. Інтерактивні методи навчання у вищій школі : монографія / Д. П. Антюшко, В. С. Володавчик, Л. І. Сєногонова та ін. – Харків : Видавництво Іванченка І. С., 2022. – 189 с.
6. Калашнікова Л. М. Педагогіка вищої школи у схемах і таблицях : навчальний посібник / Л. М. Калашнікова, О. А. Жерновникова. – Харків, 2016. – 260 с.
7. Козак Н. Л. Університетська освіта. Навч. посіб. / Н. Л. Козак, І. М. Шоробура. – К. : Каравела, 2018.
8. Максименко С. Д. Педагогіка вищої медичної освіти : підручник / С. Д. Максименко, М. М. Філоненко. – К. : «Центр учбової літератури», 2021. – 288 с.
9. Педагогіка вищої школи [Електронний ресурс] : підручник /

В. П. Головенкін ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – Електронні текстові дані (1 файл: 3,6 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 290 с.

б) додаткова:

1. Корольчук М. С. Професійне вигорання працівників освіти : монографія / М. С. Корольчук, В. М. Корольчук, Л. І. Березовська. – Київ : Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2017. – 304 с.
2. Курмишева Н. І. Ділове спілкування у професійній діяльності педагогічного працівника : навчально-методичний посібник / Н. І. Курмишева. – Полтава : ПОШПО, 2016. – 64 с.
3. Лисянська Т. М. Педагогічна психологія. Навч. посіб. / Т. М. Лисянська. – К. : Каравела, 2019.
4. Немченко С. Г. Педагогіка вищої школи : підручник для здобувачів другого рівня вищої освіти педагогічних університетів / С. Г. Немченко, В. В. Крижко, І. Ф. Шумілова, О. М. Старокожко, О. Б. Голік. – Бердянськ : БДПУ, 2020. – 517 с.
5. Освітній менеджмент : навчальний посібник / за ред. Л. Даниленко, Л. Карамушка. – К. : Шкільний світ, 2007. – 400 с.
6. Прищак М. Д. Педагогіка, психологія та методика викладання у вищій школі : курс лекцій / М. Д. Прищак, О. Б. Залюбівська. – Вінниця : ВНТУ, 2019. – 150 с.
7. Прокопів Л. Інноваційні технології навчання і виховання у ВНЗ : навчально-методичний посібник / Л. Прокопів. – Івано-Франківськ, 2017. – 166 с.
8. Сучасні методи навчання [Електронний ресурс] : наук.-допом. бібліогр. покажч. / Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Бібліотека ; уклад. Л. Дейнека. – Електрон. текст. дані. – Луцьк, 2021. – 224 назви. – https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/19468/1/teaching_methods.pdf

ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль здійснюється на семінарських заняттях відповідно до сформульованих завдань з кожної теми. При оцінюванні навчальної діяльності надається перевага стандартизованим методам контролю: усному опитуванню, структурованим письмовим роботам, дискусіям, ролевим іграм, доповідям. При засвоєнні кожної теми за поточну навчальну діяльність слухачу виставляються оцінки за 4-бальною традиційною шкалою. Поточна успішність розраховується як середній поточний бал, тобто середнє арифметичне всіх отриманих аспірантом (здобувачем) оцінок за традиційною шкалою, округлене до 2 (двох) знаків після коми, наприклад 4,75.

Оцінювання поточного контролю з дисципліни:

Значення оцінки «**відмінно**»: аспірант виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння

для розв'язання задач, здатен продукувати новаторські способи вирішення проблем, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.

Значення оцінки «**добре**»: аспірант вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує справи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.

Значення оцінки «**задовільно**»: аспірант здатен оволодіти значною частиною теоретичного матеріалу, але переважно – в репродуктивній формі, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.

Значення оцінки «**незадовільно**»: аспірант володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

До підсумкової атестації допускаються лише ті аспіранти, які не мають академічної заборгованості і мають середній бал за поточну навчальну діяльність не менше 3,00.

Форми і методи підсумкового контролю

Підсумковим контролем з дисципліни «Методика викладання у вищій школі» є диференційований залік.

Оцінка за дисципліну є середнім арифметичним двох складових:

- 1) середній поточний бал як середнє арифметичне всіх поточних оцінок;
- 2) традиційна оцінка за диференційований залік.

Отриманий середній бал за дисципліну шляхом його помноження на 40 (отримана оцінка округлюється до цілих) конвертується в оцінку за 200-бальною шкалою, яка, свою чергу, переводиться в традиційну оцінку з дисципліни за 4-бальною шкалою.

Середній бал за дисципліну	Оцінка з дисципліни за 200-бальною шкалою	Оцінка з дисципліни за 4-бальною шкалою (традиційна оцінка)
4,62–5,0	185–200	5
3,77–4,61	151–184	4
3,0–3,76	120–150	3

Самостійна робота

Оцінювання самостійної роботи аспірантів та здобувачів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті, а також на підсумковому контролі (диференційованому заліку).

ПОЛІТИКА КУРСУ («правила гри»)

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Завдання необхідно виконувати вчасно згідно дедлайну. За невчасне виконання завдання аспірант отримує незадовільну оцінку. Якщо здобувач вищої освіти був відсутній на заняттях з будь-якої причини, то відпрацювання

здійснюється у встановлені викладачем терміни відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в ОНМедУ» (посилання на положення на сайті університету <https://onmedu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/01/osvitnij-proces.pdf>). Перескладання здійснюється відповідно до затвердженого графіку.

Політика щодо академічної доброчесності

Політика освітньої компоненти ґрунтується на засадах академічної доброчесності (посилання на положення на сайті університету <https://onmedu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/polozhennja-pro-dobrochesnist.pdf>) та визначається системою вимог, які викладач пред'являє до здобувача при вивченні освітньої компоненти:

- ♦ самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- ♦ посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей.

Політика щодо відвідування та запізнень

Для отримання задовільної оцінки обов'язковим є відвідування і робота на аудиторних заняттях (лекціях і семінарських заняттях). Запізнення аспіранта дозволяється не більше ніж на 10 хвилин.

Мобільні пристрої

На занятті допустимим є користування мобільними пристроями з дозволу викладача.

Поведінка в аудиторії

Під час знаходження в аудиторії мають культивуватися такі цінності: повага до колег; толерантність до інших; сприйнятливість та неупередженість; аргументованість згоди або незгоди з думкою інших учасників дискусії, а також власної думки; шанування гідності особистості опонента/-ки під час спілкування; дотримання етики академічних взаємовідносин.